

linger, der ere faldne uden for Rigsdagen, kan jeg ikke forudsætte, at det høje Tings Medlemmer kende det, og jeg skal derfor tillade mig ganske kort at angive min Stilling til de paagældende Spørgsmaal. Det tør vistnok siges med Rette, at da der i 1848 og 1849 forhandlede om kirkelige Anliggender, og det bestemtes, at Folkekirkens Anliggender skulde ordnes ved Lov, var Tanken nærmest den, at der skulde skabes en organisk Repræsentation for hele Folkekirken; at der skulde gives en Lov, som omfattede alle dens Forhold. Det var den Gang Tanken ikke blot i Danmark, men saa godt som i hele det protestantiske Europa, og i adskillige Lande, særlig i tyske Lande, blev denne Tanke virkeliggjort. Naar man nu ser paa, hvilke Virkninger de den Gang vedtagne Kirkeforfatninger have haft for det kirkelige Liv i de paagældende Lande, tror jeg, man maa sige: vestigia terrent, Sporene skræmme. Historisk er det gaaet saaledes, at det ikke har været til Gavn eller Velsignelse for de Kirkesamfund, der have faaet saadanne organiske Forfatninger og Repræsentationer, valgte efter de samme Grundsætninger; hvorefter de folkelige, politiske Organisationer blive valgte, og jeg tror, man maa sige, at det har været en Lykke for den danske Kirkesag, at man i Stedet for at vedtage en organisk Forfatning for Kirken har nøjedes med enkelte Lovbestemmelser; og at Kirken altsaa i Stedet for at have en særlig med de kirkelige Formaal for Øje valgt Repræsentation har den høje Rigsdag til sin Repræsentation. Jeg tror, at hvilket politisk Parti man end hører til — jeg vil i Forbigaaende sige, at jeg som kirkelig Mand helst holder mig fuldstændig uden for de politiske Partier og vil over for dem alle stille mig lige i Styrelsen af de kirkelige Anliggender — vil man indrømme, at da den politiske Strids Bølger gik højt, vilde det ikke have været heldigt, om der skulde have været Valg til en kirkelig Forsamling, thi da vilde de være blevne afgjorte efter det politiske Standpunkt, hvorpaa man stod. Naar man derimod er stillet som vi, at Kirkeministeren har at forhandle med Rigsdagen, er det min Overbevisning, at saa kan Kirkeministeren være sikker paa, at han i begge Ting vil finde villige Øren hos de fleste af Tingenes Medlemmer. Jeg har jo i 8 Aar prøvet at sidde i et af Tingene og ogsaa at skulle tale til det Tings Medlemmer om kirkelige Anliggender, og jeg har mærket der, at som det gik med Skoleanliggender, gik det med Kirke-

anliggender, at man kunde tale saaledes, at man ikke tænkte paa, om det var Mænd af andre Partier, man talte til. De, der vare stærkest imod mig i politisk Henseende, vare maaske mere enige med mig end de andre. Som Forholdene ere, ønsker jeg ingen anden Repræsentation, at forhandle med end det høje Folketing og det høje Landsting. Jeg vil frømedles tilføje, at vi hørte jo forleden Dag en Tale her i Tinget om kirkelige Forhold, i hvilken der var en anden Klang, og jeg tror, man vil indrømme, at det just ikke vilde være heldigt, om en Kirkeforsamling kom til at indeholde Medlemmer, som — saa vidt kunde det jo gaa i en Kirkeforsamling, hvor der valgtes efter almindelig Valgret — stod i aaaben Modsætning til Kirken. Det er altsaa ingenlunde min Tanke at forelægge noget Forslag om en fuldstændig Kirkeordning, om en organisk Kirkeforfatning.

Saa spurgte det højtærede Medlem, hvorledes jeg vil stille mig til det kirkelige Raad. Naa, jeg har i 10 Aar været Medlem af det kirkelige Raad, og jeg vil derfor tillade mig at udtale, at hvis det højtærede Medlem og det store Flertal af det høje Ting — uden Hensyn til, hvilket politisk Parti de tilhøre — kendte, hvorledes det kirkelige Raad dømmer om de Ting, det skal forhandle om, hvorledes det forhandler, og hvad dets Stræben gaar ud paa, vilde de dømme mildere om det kirkelige Raad og se ganske anderledes derpaa, end de nu gøre. Det maa maaske være mig tilladt her at sige, at det kirkelige Raad i de tre første Aar, det bestod, havde i sin Midte et Medlem, hvis Navn har en god Klang hos Flertallet i dette Ting, nemlig afdøde Biskop Monrad. Da jeg er hans Eftermand, kan jeg ikke have været hans Kollega i Kirkeraadet. Men jeg kender tilstrækkeligt til hans Stilling i det kirkelige Raad til at vide, at han satte i høj Grad Pris paa det, og han glædede sig over, at det var indrettet. Havde han været Medlem af Rigsdagen den Gang, er jeg sikker paa, at han vilde have taget dets Forsvar. (Afbrydelse). Det er i alt Fald min Overbevisning, efter hvad der er blevet fortalt mig, at han vilde have gjort det. En Ting gjorde Biskop Monrad gældende, og jeg tør sige, at den er godkendt af det kirkelige Raads Medlemmer, nemlig at det kirkelige Raad altid skal mindes og altid skal vide, at det ikke har den mindste Myndighed til at bestemme eller beslutte noget som helst, det skal kun være raadgivende, naar Regeringen henvender sig til